

کامیاب ترین و سربلند ترین
زندگی

بسیار خوشتر از هر
چیز دیگر

عبداللہ انیم شریف

شوشتری - عبدالقائم .
 غم عشق / مولف عبدالقائم شوشتری . - قم: طوبای محبت - ۱۳۸۴.
 ۲۸۶ ص .
 ۱۹۵۰۰ ریال
 ISBN: 964- 8894- 04 -3
 فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.
 کتابنامه بصورت زیر نویس.
 ۱. آداب طریقت. ۲. اخلاق عرفانی. ۳. اخلاق اسلامی.
 الف. عنوان.
 ۸ غ ۹ ش ۲۸۸۳/ BP
 ۱۳۸۴
 ۲۹۷/۸۴

موسسه فرهنگی انتشاراتی طوبای محبت

غم عشق (گام های نخستین در سیر و سلوک)

مولف: حضرت استاد عبدالقائم شوشتری

ناشر: موسسه فرهنگی انتشاراتی طوبای محبت

گرافیک و صفحه آرائی: واحد رایانه ای طوبای محبت

چاپ: صدف

نوبت چاپ: اول (تابستان ۱۳۸۴)

بها: ۱۹۵۰ تومان

مراکز پخش:

۱. قم: خیابان صفائیه کوی ۲۴ (ممتاز) دفتر انتشارات طوبای محبت.

۰۹۱۳۲۵۳۴۹۶۷ - ۰۲۵۱۷۸۳۲۱۵۳

۲. اصفهان: کتاب گستر اصفهان - ۰۹۱۳۳۱۱۲۹۱۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ إِنِّي لَوْلَا نِعْمَتُكَ الْخَيْرُ لَمْ أَكُنْتُ عَلَى آيَةٍ
 فِي دِينِي وَدَارَتِي فِي كُلِّ سَاعَةٍ وَنَا وَحَاطَةً
 وَقَائِدًا وَنَاصِرًا وَدُورًا وَنَاصِرًا حَتَّى تَنْقِذَ أَرْضَكَ طَوْعًا
 وَتَنْقِذَ قَوْمَكَ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
 وَالضَّلَاةِ وَالسَّلَامِ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ
 وَلَا سِيَّامَا خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ عَلَى آلِهِ الْمُعَصَّومِينَ
 وَلَا سِيَّامَا بَقِيَّةَ اللَّهِ تَعَالَى فِي الْأَرْضِينَ

بسم الله الرحمن الرحيم
تقديم به پیشگاه مقدس انسان کامل،
مظهر اتم جلال و جمال خدا،
یادگار انبیا و اولیا، بقیة الله فی الارضین،
خلیفه خدا و وصی پیامبر عظیم الشأن اسلام،
و وارث امیر المؤمنین و ائمه معصومین (علیهم السلام)، امام شیعیان،
مکمل دوستان و متوسلان، مربی کاملین شیعه،
واسطه بین خدا و مخلوقات (صعوداً و نزولاً)
غیاث المستغیثین، قطب عالم امکان، قائم آل محمد،
صلوات الله علیه و علی آبائه و ابنائه و اصحابه و اعوانه،
حجة بن الحسن العسكري

عبد آستان ولایت
عبدالقائم شوشتری

دلجوئی پیر

دست آن شیخ پیوسید که تکفیرم کرد
مختسب را بنوازید که زنجیرم کرد
که به یک جرعه می از این پس به در پیر مغان
آب کوثر نخورم منت رضوان نبرم
پر تو روی توای دوست جهانگیرم کرد
دل درویش به دست آر که از سر الست
پیر میخانه بنام که به سر پنجه خویش
فانیم کرده عدم کرده و تسخیرم کرد
خادم در گه پیرم که ز دلجوئی خود
غافل از خویش نمود و زبر و زیرم کرد
دیوان امام خمینی - چاپ بیست و هفتم - ص ۸۲

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۵	پیشگفتار.....
۱۶	چند تذکر بسیار مهم برای سالک سیرالی الله.....
۱۹	مقدمه.....
۲۰	عرفان چیست و عارف کیست؟.....
۲۱	ظهور عرفان در اسلام.....
۲۱	راهنمایی کتاب و سنت به عرفان نفس.....
۲۳	برنامه سلوک راه.....

انتخاب خدا

۲۹ - ۲۴

۲۴	مقاصد انسان ها.....
----	---------------------

توبه

۶۹ - ۳۰

۳۰	نخستین گام.....
۳۳	توبه، شست و شوی گناه.....
۳۴	توبه فضیل.....
۳۸	فریب شیطان.....
۴۱	استغفار و امداد های الهی.....
۴۲	هفتاد استغفار امیرالمؤمنین (علیه السلام).....

استمداد دائم از خداوند متعال

۸۱ - ۷۰

۷۰	فیض دائم الهی.....
۷۱	عالم اسباب.....
۷۲	توکل به خدا.....

۷۳	مشکلات معنوی.....
۷۵	اشتغال دائم به اسماء الله.....
۷۵	نود و نه نام برای خدا.....
۷۷	هزار نام از نام‌های خدا.....
۷۹	همت بلند.....

استغاثه به امام زمان علیه السلام

۸۲ - ۹۷

۸۲	معرفت امام زمان علیه السلام
۸۳	نیابت امام زمان در دوران غیبت کبری.....
۸۳	وظایف شیعه نسبت به امام زمان علیه السلام
۸۴	نقش استغاثه از حضرت علیه السلام در مبارزه با نفس.....
۸۵	راه‌های استغاثه و استمداد.....
۸۶	ما را یاد کردی، ما هم تو را یاد کردیم.....
۸۷	نامه‌نگاری به امام زمان علیه السلام
۸۸	ملاقات امام زمان علیه السلام در دوران غیبت کبری.....
۹۰	گفتار بزرگان درباره ملاقات با امام زمان علیه السلام
۹۱	شماری از بزرگان که تشریف داشتند.....
۹۲	یاران حضرت مهدی علیه السلام در زمان غیبت.....
۹۳	استغاثه دائم، زمینه ملاقات.....
۹۶	حکبه و بتخانه.....

لزوم استاد

۹۸ - ۱۱۸

۹۸	طی این مرحله بی همراهی خضر مکن.....
۹۹	استادان عام.....
۱۰۱	دو نکته مهم برای سالک.....
۱۰۳	شناخت استادان سوء.....
۱۰۳	استادان خاص.....
۱۰۷	دستگیری استادان خاص.....
۱۰۸	۱. حضرت خضر علیه السلام

۱۰۸	۲. شمس تبریزی
۱۰۹	۳. مرحوم ملاقلی جولا
۱۱۱	۴. پیرمرد ناشناس شیعی
۱۱۲	۵. پیرمردی عارف و گمنام
۱۱۶	۶. سید ناشناس در سفر قم
۱۱۸	طبییان فصیح

عبادت و بندگی

۱۱۹ - ۱۲۷

۱۱۹	بندگی، نردبان کمال
۱۲۲	عبادت‌هایی از اوّیس قرنی
۱۲۲	اهمیت سجده طرلانی و ذکر یونسیه
۱۲۴	دستور ذکر یونسیه
۱۲۵	حقیقت بندگی

عشق و محبت شدید به خداوند و بندگان

۱۳۱ - ۱۲۸

۱۲۸	طریق عشق
۱۳۰	برای رسیدن به عشق

قصص عاشقان

۱۷۹ - ۱۳۲

۱۳۲	مناجات مولی الموحّدین در نخلستان
۱۳۵	کلام رابعه درباره محبت
۱۳۵	ملاقات ذوالنون با عاشقی در مکه
۱۳۶	امام سجاد علیه السلام در حج
۱۳۸	مکالمه حضرت خلیل با حضرت ملک الموت
۱۳۸	حالت حضرت صادق علیه السلام در نماز
۱۳۹	برخی از حالات اسوه محبین، امام زین العابدین علیه السلام
۱۳۹	از کلمات حضرت حق در لیلۃ المعراج
۱۴۰	حکایتی از سید العاشقین امام حسین علیه السلام

- ۱۴۲ امام زین العابدین علیه السلام در میقات
 ۱۴۲ درسی از عشق و عبادت
 ۱۴۳ عاشقی در راه کعبه
 ۱۴۵ شوریده صحرائی
 ۱۴۵ بی خودی عاشق خدا
 ۱۴۶ نوشته سنگ مزار عاشق
 ۱۴۸ ملاقات اصمعی با امام سجاد علیه السلام در مسجد الحرام
 ۱۵۳ کنیزی کنار کعبه
 ۱۵۴ نماز اسوة المحبین، امام زین العابدین علیه السلام
 ۱۵۴ مناجات امام حسین علیه السلام قبل از شهادت
 ۱۵۵ ای مدعیان محبت پیاموزید
 ۱۵۶ همسفر سعدی
 ۱۵۷ پایان حدیث عشق
 ۱۵۷ الاغی در مسجد
 ۱۵۸ ملاقات حضرت داوود با چهارده نفر از عاشقان
 ۱۶۵ موسی و شبان
 ۱۶۷ اشعار شیخ بهائی درباره عشق
 ۱۶۹ نعش جوان عاشق در خرابه
 ۱۷۰ امتحان خلیل الرحمن
 ۱۷۳ دزدی در خانه عارفی
 ۱۷۳ مجاز پل حقیقت است
 ۱۷۴ همه را راه نمی دهند
 ۱۷۵ هم نشینی با خدا
 ۱۷۶ مقبولین و محبوبین در قرآن کریم
 ۱۷۷ مطرودین در قرآن کریم
 ۱۷۹ سخنی درباره عشق مجازی!

خدمت به خلق

۱۸۰ - ۱۸۲

- ۱۸۱ دو نمونه از نتایج خدمت به خلق

اخلاص در عمل

۱۸۳ - ۲۰۸

۱۸۴	لطائف اخلاص چهل روزه
۱۸۴	۱. ظهور برکات اخلاص
۱۸۴	۲. درجات اخلاص
۱۸۴	۳. مراتب حکمت
۱۸۵	شیوه خالص کردن اعمال
۱۸۸	عمل صالح وقتی خالص نباشد قبول نمی شود
۱۹۰	از گردنه های خطرناک سلوک چگونه به سلامت عبور کنیم
۱۹۱	دری که به روی کربلایی کاظم گشوده شد
۱۹۳	نمونه دیگری از بندگی خالصانه
۱۹۳	ارادت خالصانه به قنديل
۱۹۶	اخلاص بی حکمت
۱۹۷	نامه مرحوم شیخ عبدالکریم حامدی

خلوت با خدا و مناجات و دعا

۲۰۹ - ۲۱۴

۲۱۰	اقسام ذکر
۲۱۰	خلوت دل
۲۱۳	برای نفی خواطر شیطانی

حُسن ظن به خداوند متعال

۲۱۵ - ۲۲۰

۲۱۶	فضل و رحمت بی کران الهی
-----	-------------------------

نقش لقمه حلال در سلوک

۲۲۱ - ۲۲۸

۲۲۴	لقمه حلال و روح پاک مقدس اردبیلی
-----	----------------------------------

سالک و مسائل اجتماعی

۲۲۹

و لطف، ما را بپذیر!

و چون اولین قدم را با عاشقان جوان در طلب جست و جوی و خدا بر
می داریم، این غزل حافظ را ترنم می کنیم:

دست از طلب ندارم تا کام من برآید

یا جان رسد به جانان یا جان زتن در آید

بگشای تریتم را بعد از وفات و بنگر

کز آتش درونم دود از کفن برآید

بنمای رخ که خلقی واله شوند و حیران

بگشای لب که فریاد از مرد و زن برآید

جان بر لب است و حسرت در دل که از لبانش

نگرفته هیچ کامی جان از بدن برآید

از حسرت دهانش آمد به تنگ جانم

خود کام تنگستان کی ز آن دهن برآید

گویند ذکر خیرش در خیل عشقبازان

هر جا که نام حافظ در انجمن برآید^۱

* * *

عرفان چیست و عارف کیست؟

عرفان به معنی شناختن خداست و عارف کامل کسی است که علاوه بر
معرفت خدا به نحو کامل، به حجت خدا نیز معرفت کامل داشته باشد.

علامه طباطبایی رحمته الله علیه می فرماید:

«عارف کسی است که خدا را از راه مهر و محبت پرستش می کند، نه به
امید ثواب و نه از ترس عقاب و از این جا روشن است که عرفان را نباید در
برابر مذاهب دیگر، مذهبی شمرد، بلکه عرفان راهی است از راه های

۱. دیوان حافظ، به اهتمام سید ابوالقاسم انجوی شیرازی، انتشارات جاویدان، ج سوم، ص ۷۱.

پرستش - پرستش از راه محبت نه از راه بیم یا امید - و راهی است برای درک حقایق ادیان در برابر راه ظواهر دینی و راه تفکر عقلی.

هر یک از مذاهب خداپرستی، حتی وثنیت، پیروانی دارد که از این راه سلوک می‌کنند. وثنیت و کلیمیت و مسیحیت و مجوسیت و اسلام، عارف دارند و غیر عارف.^۱

ظهور عرفان در اسلام

«در میان صحابه پیغمبر اکرم ﷺ که نزدیک به دوازده هزار نفر از ایشان در کتب رجال ضبط و شناخته شده‌اند، تنها علی علیه السلام است که بیان بلیغ او از حقایق عرفانی و مراحل حیات معنوی به ذخایر بیگرانی مشتمل است. و در آثاری که از سایر صحابه در دست است خبری از این مسائل نیست. در میان یاران و شاگردان او کسانی مانند سلمان فارسی، اویس قرنی، کمیل بن زیاد، رشید هَجَری و میثم تمار پیدا می‌شود که عامه عرفا - که در اسلام به وجود آمده‌اند - ایشان را پس از علی علیه السلام در رأس سلسله‌های خود قرار داده‌اند.»^۲

راهنمایی کتاب و سنت به عرفان نفس

«خدای متعال در چندین جا از کلام خود امر می‌کند که مردم در قرآن تدبّر و پی‌گیری کنند و به مجرد ادراک سطحی قناعت نمایند و در آیات بسیاری، جهان آفرینش و هرچه را که در آن است (بی‌استثناء) آیات و علامات و نشانه‌های خود معرفی می‌کند.

با کمی تعمق و تدبّر در معنای آیه و نشانه، روشن می‌شود که آیه و نشانه از این جهت که علامت و نشانه است که دیگری را نشان دهد، نه خود را؛ مثلاً چراغ قرمز که به عنوان علامت خطر نصب می‌شود کسی که با دیدن آن

۱. شیعه در اسلام، ص ۱۰۴.

۲. همان، ص ۱۰۵.

متوجه خطر می‌شود، چیزی جز خطر در نظرش نیست و توجهی به خود چراغ ندارد و اگر در شکل چراغ یا ماهیت شیشه یا رنگ آن فکر کند، در متفکره خود صورت چراغ یا شیشه یا رنگ را دارد، نه مفهوم خطر را.

بنابراین، اگر جهان و پدیده‌های جهان همه و از هر روی، آیات و نشانه‌های خدای جهان باشند، هیچ استقلال وجودی از خود نخواهند داشت و از هر روی که دیده شوند جز خدای پاک را نشان نخواهند داد و کسی که به تعلیم و هدایت قرآن با چنین چشمی به چهره جهان و جهانیان نگاه می‌کند چیزی جز خدای پاک درک نخواهد کرد. و به جای این زیبایی که دیگران در نمود دلربای جهان می‌یابند، وی زیبایی و دلربائی نامتناهی خواهد دید که از دریچه تنگ جهان، خودنمایی و تجلی می‌نماید. و آن وقت است که خرم هستی خود را به تاراج داده، دل را به دست محبت خدایی می‌سپارد.

این درک چنان که روشن است به وسیله چشم و گوش و حواس دیگر یا به وسیله خیال یا عقل نیست؛ زیرا خود این وسیله‌ها و کار آن‌ها نیز آیات و نشانه‌ها می‌باشند و در این دلالت و هدایت مغلول‌عنه هستند.

این راهرو که هیچ همتی جز یاد خدا و فراموش نمودن همه چیز ندارد وقتی که می‌شنود خدای متعال در جای دیگر از کلام خود می‌فرماید: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید! نفس خود را دریابید. وقتی که شما راه را یافتید دیگران که گمراه می‌شوند به شما زبانی نخواهند رسانید»، خواهد فهمید که یگانه شاهراهی که هدایتی واقعی و کامل را دربر دارد، همان راه نفس اوست. و راهنمای حقیقی وی که خدای اوست او را موظف می‌دارد که خود را بشناسد و همه راه‌ها را پشت سر بیندازد، راه نفس خود را درپیش گیرد و به خدای خود از دریچه نفس خود نگاه کند که مطلوب واقعی خود را خواهد یافت. و از این روی پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرماید: «هر که خود را

شناخت خدا را شناخت.»^۱ و نیز می‌فرماید: «کسانی از شما خدا را بهتر می‌شناسد که خود را بهتر شناسد.»^۲

برنامه سلوک راه

و اما برنامه سیر و سلوک این راه؛ آیات قرآنی بسیاری است که به یاد خدا امر می‌کند؛ مانند این که می‌فرماید: «مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم.»^۳ و غیر آن. و اعمال صالحه‌ای است که کتاب و سنت تفصیل داده‌اند و در اختتام آن فرموده‌اند: «از پیغمبر خود پیروی کنید.»^۴ چگونه ممکن و متصور است اسلام راهی را راه خدا تشخیص دهد و مردم را به پیمودن آن توصیه نکند یا آن را بشناساند و از بیان برنامه آن غفلت کند، یا اهمال ورزد و حال آن که خدای متعال در کلام خود می‌فرماید: «ما قرآن را به سوی تو نازل کردیم در حالی که بیان روشنی است نسبت به هر چیزی که به دین و دنیای مردم ارتباط دارد.»^۵

۱. بحار الانوار، ج ۲، ص ۳۲، ح ۲۲، ج ۵۸، ص ۹۹ و ج ۹۲، ص ۴۵۶.

۲. روضة الواعظین، ص ۲۰.

۳. بقره/۱۵۲.

۴. آل عمران/۳۲.

۵. نحل/۸۹، شیعہ در اسلام، ص ۱۰۸.